

JORMA KURVINEN

KUILU

Jorma Kurvinen

Kuilu

Kertomus sodasta

SAGA Egmont

Kuilu – kertomus sodasta

Cover image: SA-kuva

Teos on julkaistu historiallisena dokumenttina, jonka kieli kuvastaa julkaisuaikansa näkemystä.

Copyright © 1995, 2024 Jorma Kurvinen and SAGA Egmont
All rights reserved

ISBN: 9788727195216

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13.4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1

Miesten kannalta se oli vain tavallinen vaihto.

Reservinä olon ja levon päätyminen jälleen kerran sodassa, josta alun perin oli määrä palata ensimmäiseen heinäntekoon mutta jota oli jatkunut ja jatkunut milloin »syksyyn» milloin »saksalaisten voittoisaan kevätoffensiiviin». Ja milloin mihinkin. Nyt, aseveljien suuren Stalingrad-tappion jälkeen, seuraava loppumisajankohta oli »saksalaisten salaisen aseiden käyttöönotto», mutta siihen jotakin Kokkilan Uunoa lukuun ottamatta tuskin uskoi pataljoonassa tai ainakaan Kolmannessa komppaniassa kukaan.

Niin vain taas odoteltiin kuorma-autoja, jotka olivat myöhässä, noustiin niihin kolonnan vihdoin tullessa ja istuttiin lavalla hytisemässä puoliturkana. Oli kutakuinkin sama missä aikaa tapettiin, kun mistään paremmasta ei ollut tietoa.

Pataljoonan upseerien suhtautuminen oli tietävästi toinen. Komentajalle tämä oli operaatio, jolla oli taas tarkoitus näyttää mistä pataljoonasta tässä oli kysymys. Eilen lähetetty

esikomennuskunta oli saanut omat tarkat tehtävänsä pari päivää siten tehtyjen tiedustelujen perusteella. Pataljoonan jokaisella kompanialla oli tieto aikataulusta ja omasta osuudestaan täsmällisessä, nopeassa ja mallikelpoisessa marssissa etulinjaan jo entuudestaan tuttuihin asemiin.

Autokuljetus päättyisi esikuntatukikohtaan, josta jatkettaisiin suksilla loppumatka komppanioitten ja joukkueitten tukikohtiin. Upseereilla oli tiedossaan asemien vastaanotto minuutin tarkkuudella, josta pidettiin myös kiinni, kun kysymyksessä oli Kaskimaan pataljoona.

Ensimmäinen vakava takaisku oli ollut autojen myöhästyminen. Vänerikki Eero Ekman, Toisen joukkueen johtaja, oli pudistellut päätään tultuaan upseereille pidetystä puhuttelusta.

»Äijä on sekaisin raivosta!», hän oli suhahtanut tulkinnan joukkueelle.

’Äijä’ sai kiittää lisänimestään vanhempiaan. Ukko-Pekka Kaskimaa saattoi tuskin olla miehille mikään muu kuin ’Äijä’, vähäisestä iästä riippumatta.

»Siellä haetaan syyllistä kauan ja hartaasti ...»

Enempää Ekmanin oli turha sanoakaan. Sen verran tämän savotan aikana oli opittu tuntemaan sotaherroja, että pystyttiin aavistelemaan mitä tapahtuisi. Niillä oli oma sotansa, jossa kilpailtiin herrojen kilven loisteesta ja nokkimisjärjestyksestä, ja jos jokin meni pieleen, syyllinen kaivettiin armotta esiin.

Ehkä niille antoi kaikki tuo oman sisältönsä sotaan, josta luultavasti herroillekin oli tullut hienoinen pettymys. Näilläkin oli pahansa ja koveltimensa.

Onneksi ei ollut kovin kylmää. Maaliskuun lopun aurinko oli päivällä lämmittänyt aivan selvästi ja vaikka iltaa kohden

viilenikin, ahtaasti pakkautuneet miehet tunsivat vain kohtuullista vilua.

Halutuimmat paikat olivat ohjaamon takana, selkä koppia vasten. Nopeimmat miehet istuivat siinä: Räsäsen veljekset, Arvi ja Aaro, joitten kummankin tukka oli perintöä punakiharaiselta myymälänhoitajaäidiltä, toisia kymmenen senttiä pitempi Pentti Karppinen ja Esko Rahko kotkannenineen. Puolittain seinää vasten, vinosti pitempiensä välissä, istui Heikki Kokko ja hänen edessään finnिकासvoinen Jaakko Nurro.

Kun näihin lisäsi kopissa istuvan joukkueenjohtajan, vänrikki Eero Ekmanin ja hänen seurakseen kivunneen alikersantti Martti Kaupin, saattoi sanoakin, että pitäjän voimapankki oli siinä, koottiinpa köydenvetäjiä tai viestihiihtäjiä, hirvimiehiä tai pesäpallojoukkuetta. Siinä sai jo olla yhdeksäntenä kuka tahansa, niin pestiin maakuntatasolla sakki kuin sakki.

Seuraavan rivin miehet olivat haalineet jostakin, luultavasti saksalaisilta, pressun, jonka päällä ja osittain allakin istuivat.

Viimeisin ennen liikkeelle pääsyä annettu käsky oli kertonut, että matkalla ei pysähdyttäisikään ruokailemaan, vaan painettaisiin teen ja vanikan voimalla perille saakka, millä voitettaisiin hukattua aikaa takaisin.

»Hukattua, perkele?», Jaakko Nurro oli revennyt. »Ei ainakaan meikäläisten hukkaamaa.»

Komentajan ylpeys kuitenkin vaati Ensimmäiseltä pataljoonalta aikataulun tavoittelemista hinnalla millä hyvänsä, ja niin painettiin ohi suunnitellun ruokapaikan.

»Se ei ole edes jarrutellut näillä korkeuksilla», joku tiesi kenttäreittiöstä. »Pojat saivat käskyn pitää kiirettä meidän edellämme ja olla odottamassa Saukossa!»

Tehtävä oli luultavasti ylivoimainen, kenttäkeittiön kanssa ei tällä tiellä pidetty kummoista vauhtia. Mutta tietenkin jos sotilaskunnia vaati, pojat yrittäisivät parhaansa.

– Hei, mikä se oli?

Heikki Kokko änkeytyi toisten puristuksesta ja käänsi päätään tarkistaakseen jotakin.

– Eikö kukaan kuullut?

Päänpudistus ja Rahkon Eskon kädenheilautus edustivat yleistä torjuntaa.

– Edessäpäin ammuttiin varmasti, Heikki Kokko väitti. – Tai jotakin semmoista.

Kaikki tiesivät senkin, että Heikillä oli tavallista parempi kuulo. Kokko itse väitti, että se johtui suurista korvista, mutta joukon koulujakäyneet, Ekmanin Eero ja Kaupin Martti, sanoivat että sillä ei ollut mitään tekemistä asian kanssa, vaan ratkaisevaa oli korvan sisäkalujen kunto.

»Yhtä hyvinhän minulla pitäisi olla pataljoonan paras hajuaiisti!», Rahkon Esko oli selittänyt Kokon Heikin väitteen. »Sulla on vaan Vänttisen vuoksi saarnankuuntelukorvat.»

Vänttinen oli armoitettu sananselittäjä, mutta miehellä oli uskonpuheen kurjin puheääni. Jotkut kyllä väittivät, että se oli saarnamiehen keino saada seuroissa istujat kuuntelemaan tarkasti joka sanaa.

Nyt Heikki Kokko oli varma asiastaan.

– Eikö kukaan kuullut?

Räsäsen Aaro kääntyi ja paukutti hytin kattoon.

– Parasta tarkistaa kuitenkin!

Kuski jarrutti ja pysäytti auton. Kopin ovi avautui ja Eero Ekman kurkisti lavalle.

– Mitä nyt? vänrikki tiukkasi.

– Minä olin kuulevinani edestäpäin jytettä, Kokko ilmoitti. –
Kuunnellaanhan kaikki!

Jokainen kuuli nyt ääntä edestäpäin, mutta se ei ollut laukaustenvaihtoa vaan moottoripyörän kumeeaa jyrinää.

Miehet lavalla kankesivat seisaalleen.

– Huttunen! joku oli tuntevinaan jo äänestä.

Pataljoonan lähettialupseeri tulija olikin, pysäytti kohdalla ja repi laseja silmiltään.

– Herra vänrikki, ensimmäinen huoltoauto ajoi sillalla miinaan. Tuli heti minun jäljessäni, mutta minä ajoin raiteitten keskeltä.

– Miten siellä kävi?

– Kersantti Vierelä haavoittui pahasti. Olisi palanut autoon, mutta teidän Aunola meni liekkien sekaan ja repi Vierelän ulos.

– Miten Aunolalle itselleen kävi? kysyttiin lavalta.

Moottoripyöräilijä vilkaisi ylös.

– Selviytyi kuin ihmeen kaupalla. Mitä nyt tukka ja naama kärehti ... Tuossa männikössä on ajojälki puitten suojaan, herra vänrikki. Pataljoona joutuu odottamaan sen aikaa, että saadaan pioneerit tutkimaan silta.

Huttunen jatkoi moottoripyörällään taaksepäin. Etulinjan suuntaan menevät ajoivat kankaalle, jossa auto pääsi jonkinlaiseen ilmasuojaan.

Kaikki nousivat lavalta hyppimään lämpimikseen. Joukkueenjohtaja määräsi kaksi miestä vartioon. Kukaan ei purnannut: vihollinen liikkui täällä melko uhkarohkeasti, kun sillä oli ollut aikaa sillankin miinoittamiseen, todennäköisesti tänään.

– Aunolan saisivat palkita pitkällä lomalla, Kokon Heikki puhui sen verran äänekkäästi, että kuului varmasti Ekmaninkin

korviin. – Monesko mies Vierelä oli, jonka Veikko on tässä sovassa pelastanu varmalta kuolemalta!

– Tai ees ränikällä, joku tuki.

Karppisen Pentti kääntyi katsomaan ehdottajaan.

– Mitä helvettiä Veikko sillä tekee!

Kukaan ei uskaltanut edes hymyillä. Jokainen muisti kaukaa Pentti Karppisen ja Esko Rahkon viimeiseltä kouluvuodelta pitäjän koulujenväliset hiihtokilpailut. Ahonkylä oli pudonnut kahdella ensimmäisellä osuudella jonnekin puoliväliin, mutta Esko nosti ensin joukkueen toiseksi ja Pentti jätti omalla osuudellaan ykkösenä hiihtänyttä poikaa yli minuutin.

Taloustirehtööri Laurila oli lahjoittanut erityisenä kiripalkintona molemmille sankareille huippukalliit, viimeistä huutoa olevat hikkoripohjaiset kilpasukset. Luovutuspuheessa – Laurilan piti aina puhua – taloustirehtööri oli velvoittanut voittajat tehostamaan harjoitteluohjelmaansa ja kilpailemaan kunniakkaasti kevään kaikissa sotilaspoikahiihdoissa.

Kun Esko Rahko oli poikennut illansuussa naapuriin, Karppisen Pentti oli lämmittänyt voittosuksien kappaleilla saunaa.

»Minua ei, saatana, joku Laurila ohjaile muutaman hikkurisuuden ulvalla. Minä harjoittelen minkä harjoittelen ja hiihdän niissä kilpailuissa missä itse haluan ...»

Joku tarjosi kompromissia:

– Ränikkä ja kuntoisuusloma!

Joukkueenjohtaja katsoi puheet painostamiseksi. Eero Ekman ilmoitti kovaäänisesti:

– Veikko Aunolalle on esitetty molempia! En ainoastaan minä, vaan myös komppanianpäällikkö.

– Oikein! joukosta ilahduttiin.

Katseet käväisivät Pentti Karppisessa. Toivottavasti tämä ei sotkisi asiaa jollakin kärjistyksellä. Rahkon Esko saisi vähän jarrutella Penttiä.

Kuin tilauksesta rupesi kuitenkin kuulumaan auton ääntä jostakin saakka tieltä heidän takaansa ja se veti Karppisenkin huomion.

– Ambulanssi!

Se todettiin suurella tyydytyksellä. Varsinkin nopeus, jolla se oli toimitettu liikkeelle. Vanhasta pakettiauton rämästä oli rintamalla tehty tilapäissairasauto, joka miesten silmissä näytti tällä hetkellä tuliterältä.

– Pääsee Vierelä hoitoon nopeasti ...

Lähestyessään auto rupesi hidastelemaan ja vaikka kuskille viitottiin jatkaa vain eteenpäin, auto pysähtyi heidän kohdallaan. Ovi avautui ja ylikersantti Uuno Kokkila hyppäsi autosta, joka lähti jatkamaan matkaa.

Kokkila oli pataljoonan huollon miehiä ja kai joku häntäpään valvoja tällä marssilla, kun touhotti ilmeisesti Eero Ekmania huomaamatta jo kaukaa:

– Miksi me ollaan täällä, pojat?

Miehet tyrmistyivät hetkeksi.

– Helvetin aiheellinen kysymys! Räsäsen Arvi kiehahhti. – Ja vielä menossa väärään suuntaan!

Ylikersantin kasvoille kohosi puna.

– Miksi me ollaan vasta täällä, mies korjasi kysymystään ja veti kellon taskustaan. – Komentajan antama aikataulu ei täsmää ollenkaan.

– Ryssät ovat varmasti pahoillaan, Aaro Räsänen jatkoi veljensä piruilua. – Te ette varmaan ole muistaneet ilmoittaa niille aikataulusta.

Eero Ekman rykäisi.

– Eikö Huttunen kertonut takana tilanteesta? Me saimme käskyn odotella pioneereja puhdistamaan sillan miinoista.

Kokkila säpsähti.

– Herra vänrikki, minä en huomannutkaan ... Pioneerit ovat ambulanssissa jo menossa. Majuri Kaskimaa on hyvin huolissaan vaihdon aikataulusta.

Joukkueenjohtaja nyökäytti päätään.

– Tämähän ei ole meistä kiinni. Ajellaan katsomaan joko sillasta pääsee yli. Valmistautuminen!

Kokkila ei tullut itse mukaan, vaan jäi odottelemaan ambulanssin paluuta. Ylikersantti kurkotteli lavalle heti vänrikin kiskaistua ohjaamon oven kiinni jäljessään.

– Minä teen vain sen, mitä käsketään. Tartte olla minullekaan jatkuvasti vittuilemassa.

Lavalta ei herunut minkäänlaista myötätuntoa.

– Siellä ovat vaihtoon lähtijät kans soittamassa suutaan, Kokkila perusteli hermostumistaan. – Mikä kuuntelija minä olen kaikille!

Kukaan ei sanonut, että rooli oli Kokkilan itsensä ottama, mutta auton nytkähtäessä liikkeelle jokainen myönsi mielessään, että vaihdon suhteen ylikessu oli oikeassa; ne, jotka olivat luovuttamassa asemia, eivät hyväksyneet minkäänlaista myöhästymistä, oli syy mikä tahansa.

Tästä sitten johtui, että Kolmannen komppanian Toisen joukkueenkin asettuminen illalla tukikohtaansa oli mitä oli tyyliin »nämähän on teijän vanhat asemat, kyllä te nämä tiijätte ...»

Hiukan tarkempi ja asiallisempi vaihto olisi ehkä virittänyt joukkueen sotilaallisempaan asennoitumiseen muutenkin eikä

olisi päässyt tapahtumaan ihan sitä, mihin sitten jouduttiin vihollisen yllätyshyökkäyksessä.

2

Oli kohtalon ivaa, että kaikki sattui sellaisen miehen kuin vänrikki Eero Ekmanin joukkueelle. Hän oli asemapäällikön poika samalta paikkakunnalta kuin joukkueensakin, viittä vaille valmis matematiikan maisteri ja rautatieläisvanhempiansa täysiverinen jälkeläinen tinkimättömine velvollisuudentuntoineen ja varmuuden maksimoineineen. Häitäänkin Räsäsen veljesten kaunotarsisaren Seijan kanssa Eero oli siirtänyt kahdesti, kun piti kiinni periaatteesta »ensin loppututkinto ja virka, sitten perhe».

Joukkueestaan Eero Ekman piti niin hyvää huolta, että se oli vaikuttanut hänen sotilasuraansakin. Vaikka vänrikki oli periaatteessa Suur-Suomi-miehiä, hän kieltäytyi uskomasta, että koko Itä-Karjalan valtaaminen olisi nimenomaan hänen joukkueensa tehtävä. Ja milloin vaikutti siltä, että vaatimuksissa mentiin kohtuuttomuuksiin, vänrikki Ekmanilla oli otsaa pitää joukkueensa puolta miten isoja herroja vastaan tahansa. Hänen oikeudenmukaisuuttaan ja rohkeuttaan oli opittu jopa

kunnioittamaan, mutta ylennysten este tuo omapäisyys ilmeisesti oli. Nuori reserviupseeri ei ollut mikään neuvojen tai kritiikin tarjoaja ammattisotilaille.

Tänä myöhäisiltana Eero Ekman tunsi mielensä levottomaksi. Hän yritti todistella itselleen, että se oli sekä luonnollista että turhaa. Etulinjaan paluu nostatti aina samalla tavalla tietyn vaarantunteen, joka hiipui vuorokausien ja viikkojen mittaan turtumukseksi. Kylmä matemaattinen järki pystyi pitämään vaarantunteen ja pelonkin tavallisesti aisoissa. Nytkin vänrikki kertasi mielessään tosiasiat: he olivat varsin hyvin rakennetuissa asemissa, pääasiassa itse pystyttämissään, ja jokainen mies tunsi paikat vanhastaan. Lisäksi elettiin asemasodan rauhallista aikaa eikä täällä, korpialueen harvalla tukikohtalohkolla, ollut kahinoitu aikoihin.

Mutta mutta. Jokin ei ollut nyt kohdallaan.

Tympääntyneenä itseensä Eero Ekman kosketti sököpöydän ääressä istuvan Jussi Liimatan olkapäätä.

– Kärssiikö pitää parin kierroksen tauko, Jussi! Jos käväistään katsomassa vartiopaikat.

Joukkueen varajohtaja lopetti sakkaamisen heti.

– Jatkaa te toiset, minä katson tulenko mukaan sitten, kun palaan takaisin.

Kersantti veti asetakin ylleen ja seurasi joukkueenjohtajaa. He koppasivat kumpainenkin konepistoolin mukaansa. Jos aikoi edes vähänkään vaatia mieheltä aseensa kantamista tukikohdassa oli itse näytettävä esimerkkiä heti paluun ensihetkestä alkaen.

Korsun ulkopuolella he molemmat napittivat asetakkinsa. Vaikka aurinko lämmitti jo päivisin, näin yöllä oli pakkasta luultavasti toistakymmentä astetta.

Aavistiko Liimatta esimiehensä tunnelmat?

– Minä ehdotan, että huomenna käydään porukalla läpi kaikki miinoitukset ja semmoiset, kersantti sanoi hitaasti, kuin jokaista sanaansa harkiten. – Kuka näitä enää muistaa, ja missä kunnossa lienevät.

Liimatta oli tullut etukomennuskunnan mukana varhain aamulla ja todennut saman kuin Ekman tiedustelussa pari päivää sitten: kaikki mikä täällä oli hyvää, oli heidän omilta jäljiltään. Asemat luovuttanut joukkue oli elänyt kuin viimeistä päivää. Talven aikana oli saatu tuskin riittävää puuvarastoa kokoon.

– Minun piti huomauttaa tiistaina vanhan kenttäkäymälän peittämisestä ja uuden kaivamisesta, joukkueenjohtaja paljasti tyytymättömyytensä Liimatalle. – Eikä missään muussakaan ollut hurraamista.

He molemmat miettivät asiaa, mutta jättivät sanomatta ääneen, että sota oli nyt kallistunut tälle mallille. Jokainen täysijärkinen tiesi Stalingradin jälkeen, mikä tulisi olemaan Saksan kohtalo ja sen rinnalla Suomenkin. Kaikki olivat kyllästyneet joutavaan makaamiseen täällä, kun naiset, lapset ja vanhukset läkähtyivät töihinsä kotona. Monen mieleen hiipi sekin, oltiin tehty viisaasti, kun ylitettiin oma vanha raja ja tunkeuduttiin vieraalle alueelle, jonka kanssa suomalaisilla ei ollut mitään tekemistä. Kaikki tämä aiheutti sen, että joukko-osastossa, joka ei ollut tiukasti johdon näpeissä, huseerattiin pikkuisen miten sattuu. Sota oli jatkunut liian pitkään.

Vartioidinnissa heidän omassa joukkueessaan ei ollut valittamista. Miehet olivat valveilla ja yrittivät jonkinlaista puolisoitilaallista ilmoitustakin, jolle Eero Ekman huitaisi kättään. Oli vanha sopimus, että virallisiksi heittäydettiin vasta

oman komppanianpäällikön ja pataljoonankomentajan putkahtaessa näkyviin.

– Ei ole mitään kummempia kuulunut? Ekman tarkisti.

Vartiossa seisoskelevat hymähtivät.

Perälän Einon pää heilahti.

– Liekö tuolla toisella puolella ketään! Nämä täällä eivät edes muistaneet milloin on oltu partiossa.

Tällainen käsitys oli tiedustelun yhteydessä tullut Eero Ekmanillekin. Miehet olivat leipääntyneet kaikkeen niin, että sotilaallisen toiminnan välttämättömyyttä minimiäkään ei ollut huolehdittu. Tai oliko se vain normaalia tyytymättömyyttä edeltäjiin? Me olemme tehneet sitä ja sitä, mutta nämä vain maanneet täällä ...

– Korjataan asia heti huomenna, hän lupasi. – Käydään katsomassa lahotaanko täällä pinoon kummallakin puolella rintamaa.

Jälkeenpäin vänrikki muisteli näitä sanojaan. Miten kovalla äänellä hän oli ne lausunut ja oliko joku venäläinen silläkin hetkellä niin lähellä, että kuuli ja mahdollisesti ymmärsi ne. Vihollisissa oli runsaasti itäkarjalaisia, jotka puhuivat suomea lähes äidinkielenään. Sellaista miestä luultavasti nauratti, jos palelemiseltaan nauramaan pystyi.

Juuri tuolla hetkellä heistä kenelläkään vartiopoterossa ei käynyt mielessäkään lähellä oleva yllätys. Päinvastoin käsitys, että kaikki oli kunnossa, vahvistui toisellakin vartiopaikalla, jolla joukkueen johto käväisi.

– Hiljaista kuin huopatossutehtaalla, vartiomiehet ilmoittivat.
– Mitenkä lie takana esikunnassa!

Joku komppaniasta oli sattunut paikalle, kun pataljoonien komentajat olivat ottaneet yhteen, ja kuvaus oli levinnyt jo

heidänkin joukkueeseensa. Se, mihin miehet olivat tyytyväisiä, oli sapekkuus, jolla Äijä oli vastannut vinoiluun. Kaskimaa oli kova huutamaan, kun ei ollut johonkin asiaan tyytyväinen, mutta piti omiensa puolta kaikkia toisia vastaan.

Ukko-Pekka Kaskimaa oli ison kartanon ainoa poika ja lahjakas upseeri. Hän ei ollut isommasti tottunut elämässään vastoinkäymisiin eikä sellaisia sietänytkään.

Palatessaan komentokorsulle Ekman ja Liimatta kiersivät vastakaivetun kenttäkäymälän kautta. Lorotellessaan monttuun vänrikki tunki henkistenkin paineitten hellittävän. Hän oli aavistellut pahaa aivan turhaan, ylikorostunutta velvollisuudentunnettaan. Parin kolmen päivän kuluttua, kun tilanne tiedustelemalla rupeaisi hahmottumaan, turhat levottomuudet katoaisivat.

Rauhallinen mielin hän palasi varajohtajansa kanssa yölevolle valmistautuneeseen korsuun, heittäytyi laverilleen ja sai pian unesta kiinni. Tuskin varttituntia myöhemmin hän hätkähti hereille lihapurkkihälyttimen kalinaan ja konetuliaseitten rätinä.

Vihollinen oli päässyt jo sisälle aseisiin. Eero Ekman joutui toteamaan tilanteen syöksyessään ulos korsusta, kun tulta tuli vastaan joka puolelta ja käsikranaatit räjähtelivät yhdyshaudassa suoraan edessä.

– Yrjö, takaisin! Pentti Karppinen karjui vänrikin edessä pisimmälle ehtineelle Virolaiselle.

Mies oli tehnyt samat nopeat johtopäätökset kuin joukkueenjohtajakin: ei ollut muuta mahdollisuutta kuin vetäytyä korsun suojiin.

Kahden rintaman asemasotaa.

Vänrikki Eero Ekmanin johtama kolmannen komppanian toinen joukkue palaa lomilta takaisin asemasodan etulinjaan kevättalvella 1943. Kauan eivät miehet kuitenkaan saa olla rauhassa, sillä he joutuvat yllätyshyökkäyksen kohteeksi. Hyökkäys on raju, ja osalla miehistä on edessä matka toverien sankarihautajaisiin.

Takaisin tullessaan hautajaisiin osallistuneet kertovat, että kotopuolella kiertää ikäviä huhuja itse kunkin toimista rintamalla. Näitä ei kuitenkaan ehdi jäädä murehtimaan, sillä joukkueesta kerätään miehiä saksalaisten kanssa yhteiselle tiedustelu- ja tuhoamisretkelle vihollisen selustaan. Tehtävä on vaarallinen, mutta onnistujille on tarjolla sankarinkiittä – se jos mikä hiljentäisi kotiseudun juoruilijat.

Jorma Kurvinen (1931–2002) oli suomalainen kirjailija, joka tunnetaan erityisesti sotaromaaneistaan sekä *Susikoira Roi* -kirjasarjasta. Kurvinen sai Valtion kirjallisuuspalkinnon kolmesti.